

12/09/2016

La cultura científica de Barcelona a l'època de les Exposicions (1888-1929)

Barcelona: An Urban History of Science and Modernity, 1888-1929

Barcelona: An Urban History of Science and Modernity, 1888-1929 (Routledge, 2016) és el resultat d'un projecte de recerca col·lectiu d'un grup d'historiadors de la ciència de l'àrea de Barcelona, coordinat pels professors Agustí Nieto-Galan (UAB), i Oliver Hochadel (CSIC). El llibre recupera una part important de la cultura científica barcelonina entre les quatre dècades que separaren les dues Exposicions Universals de 1888 i 1929, un període clau en la creació de la Barcelona moderna, i encara poc estudiat des de la perspectiva de la història de la ciència.

A *Barcelona: An Urban History of Science and Modernity, 1888-1929* rescatem la riquesa i la complexitat dels parcs zoològics, els museus d'història natural, els parcs d'atraccions, les noves especialitats mèdiques, les pràctiques científiques d'anarquistes i espiritistes, la geografia mèdica dels baixos fons urbans, els nous mitjans de comunicació, l'electricitat domèstica i els observatoris astronòmics.

La ciència, entesa com a ciència, tecnologia i medicina (STM), estava en aquella època òbviament al servei de les elits urbanes (polítics, arquitectes, metges, urbanistes, empresaris) en el seu afany de progrés i modernització, però també es forjà en mans d'actors històrics fins ara poc coneguts: usuaris de tecnologies elèctriques, radioaficionats, pacients de clíniques i dispensaris, col·leccionistes d'objectes, visitants de museus, cercles espiritistes, etc. Tots contribuïren a la Barcelona dels "prodigis" científics, amb una ciència íntimament lligada al teixit urbà, en tensió permanent entre el control i la crítica social.

Les elits conservadores van promocionar una important xarxa de naturalistes que no hi veien contradicció entre la religió i una ciència antidarwiniana, i que havien de contribuir en part al desenvolupament del catalanisme com a projecte cultural i polític. En contraposició, però, als ateneus populars i anarquistes hi va créixer una visió de la ciència com a instrument de resistència i lluita contra l'hegemonia cultural de les elits. Era també el moment de l'espiritisme, com una forma de religió laica que sovint s'oposava al catolicisme imperant.

Barcelona: An Urban History of Science and Modernity, 1888-1929 ha estat publicada per l'editorial britànica Routledge. Els continguts detallats dels seus capítols són els següents:

Introduction, *Oliver Hochadel and Agustí Nieto-Galan*.

Part I Control- Elite Cultures. Civic nature: The transformation of the Parc de la Ciutadella into a space for popular science, *Oliver Hochadel and Laura Valls*; Reconstructing the Martorell. Donors and spaces in the quest for hegemony within the natural history museum, *Ferran Aragon and José Pardo-Tomás*; Laboratory medicine and surgical enterprise in the medical landscape of the Eixample district, *Alfons Zarzoso and Àlvar Martínez-Vidal*; Technological fun: the politics and geographies of amusement parks, *Jaume Sastre-Juan and Jaume Valentines-Álvarez*.

Part II Resistance- Counter-Hegemonies. The Rose of Fire: Anarchist culture, urban spaces, and management of scientific knowledge in a divided city, *Álvaro Girón Sierra and Jorge Molero-Mesa*; The city of spirits: Spiritism, feminism and the secularization of urban spaces, *Mònica Balltandre and Andrea Graus*; Anatomy of the urban underworld: A medical geography of the Barrio Chino, *Alfons Zarzoso and José Pardo-Tomás*.

Part III Networks- Experts and Amateurs. The sky above the city: Observatories, amateurs and urban astronomy, *Antoni Roca-Rosell and Pedro Ruiz-Castell*; The city in waves: Radio Barcelona and urban everyday life, *Carlos Tabernero and Meritxell Guzmán*; The city of electric light: Experts and users at the 1929 International Exhibition and beyond, *Jordi Ferran and Agustí Nieto-Galan*.

Agustí Nieto-Galan és professor d'Història de la Ciència, membre del Centre d'Història de la Ciència (CEHIC) de la Universitat Autònoma de Barcelona, i premi ICREA-Acadèmia (2009). Ha publicat nombrosos llibres i articles sobre història de la química, dels colorants naturals i de la divulgació de la ciència (segles XVIII-XX). Actualment treballa sobre diversos aspectes de la història urbana de la ciència i prepara un volum sobre la química a Espanya al segle XX. Ha publicat recentement: *Science in the Public Sphere* (Routledge, London 2016).

Oliver Hochadel es científic titular de la Institució Milà i Fontanals, Consell Superior d'Investigacions Científiques (IMF-CSIC), Barcelona. La seva recerca es centra en la relació entre la ciència i els seus públics. Entre els seus llibres, cal esmentar: *El mito de Atapuerca. Orígenes, ciencia, divulgación* (2013), *Playing with Fire. Histories of the Lightning Rod* (editat amb Peter Heering and David Rhees, 2009) i *Öffentliche Wissenschaft. Elektrizität in der deutschen Aufklärung* (2003).

Agustí Nieto-Galan

Centre d'Història de la Ciència (CEHIC)

Agusti.Nieto@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)